

Vergaderjaar 2012–2013

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 1025

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 27 maart 2013

De vaste commissie voor Financiën heeft een aantal vragen voorgelegd aan de minister van Financiën over de brief van 20 maart 2013 inzake het verslag van de Eurogroep van 15 en 18 maart 2013 over de vormgeving van een steunpakket voor Cyprus (Kamerstuk 21 501-07, nr. 1024).

De minister heeft deze vragen beantwoord bij brief van 26 maart 2013. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Van Nieuwenhuizen-Wijbenga

De griffier van de commissie,
Berck

Kamervragen die betrekking hebben op de aanloop naar en uitkomsten van het politiek akkoord bereikt op 25 maart: 9, 10, 13, 17, 21, 30, 33, 41, 48, 58, 70, 74, 85, 86, 98, 106, 107, 121, 127, 130, 131, 144, 149 150

Voor beantwoording van vragen die betrekking hebben op de aanloop naar en uitkomst van het politiek akkoord van 25 maart verwijs ik u naar het Verslag over de extra ingelaste Eurogroep over Cyprus op 24-25 maart (en telefonische vergadering van 21 maart) verzonden op 26 maart 2013 met Kamerstuk 21 501-07, nr. 1023.

Kamervragen met verwijzing naar Memorandum of Understanding: 2, 3, 4, 6, 7, 8, 18, 28, 32, 59, 63, 65, 75, 84, 87, 91, 92, 97, 112, 124, 125, 128, 129, 135, 136, 137, 141, 143

In het *Memorandum of Understanding (MoU)* zullen de specifieke maatregelen en de totale financieringsbehoefte verder worden uitgewerkt.

Op basis van het akkoord dat op 25 maart met Cyprus in de Eurogroep is overeengekomen, zal door de Trojka in overleg met de Cypriotische autoriteiten de exacte invulling van het steunprogramma worden vastgelegd in het *Memorandum of Understanding (MoU)*. In dit *MoU* worden de conditionaliteiten vastgelegd omtrent de benodigde structurele hervormingen, maatregelen betreffende de financiële sector, begrotingsdoelstellingen en eventuele maatregelen tegen witwassen. In de definitieve documentatie voor het steunprogramma worden tevens de onderliggende macro-economische aannames gepresenteerd. Naar verwachting zal het *MoU* half april wordt afgerond.

Ik zal de Tweede Kamer vooraf de gelegenheid geven te oordelen over het steunprogramma alvorens Nederland in de Raad van gouverneurs van het ESM een definitief besluit zal nemen. De documenten op basis waarvan de Raad van het ESM zal besluiten tot steunverlening, zal ik, zodra deze beschikbaar zijn aan de Tweede Kamer sturen conform de afspraken zoals deze met de Tweede Kamer zijn gemaakt over behandelprocedures ESM besluiten (met kenmerk Tweede Kamer, vergaderjaar 2011–2012, 21 501-07, nr 492).

1

Kunnen met het oog op schuldhoudbaarheid, eventuele leningen van derden (Rusland, private investeerders, etc) van de maximaal toegezegde 10 miljard euro worden afgetrokken?

De economische en budgettaire situatie van Cyprus laat volgens analyse van de Trojka zien dat een groter programma de schuldhoudbaarheid in gevaar brengt. Eventuele nieuwe leningen van derden zouden dan ook in die schuldhoudbaarheidsanalyse betrokken moeten worden.

5

Kan de problematiek met de Cypriotische overheidsfinanciën nader worden toegelicht? Waarvoor is de lening ten behoeve van de Cypriotische staat noodzakelijk? Kan in het antwoord worden betrokken het Cypriotische begrotingstekort, de staatsschuld en de rente waartegen Cyprus momenteel moet lenen, in vergelijking tot de andere eurolanden die financiële steun hebben moeten ontvangen?

Gedurende de zomer van 2011 werd duidelijk dat Cyprus niet meer zelf de financieringsbehoefte kon dekken op de kapitaalmarkt. Directe aanleiding waren een stijgend begrotingstekort na een economische recessie en

ramp met een belangrijke energiecentrale in 2011. Ook de nauwe verwevenheid van de Cypriotische economie met de Griekse economie speelde een rol. De Cypriotische bankensector moest bijvoorbeeld als gevolg van de PSI-operatie een verlies nemen op Griekse staatsobligaties. Hierna bleek de bankensector niet in alle gevallen in staat om op eigen kracht het kapitaal afdoende aan te vullen. Begin 2012 heeft Cyprus nog een bilaterale lening van € 2,5 mld. kunnen afsluiten met Rusland om het financieringsgat voor 2012 te dichten. Dit bleek echter niet genoeg om het vertrouwen van investeerders te herwinnen. Daarvoor waren de economische en financiële problemen te groot. Daarom vroeg Cyprus op 25 juni 2012 formeel financiële steun aan bij de Eurogroep en het IMF.

11

Kan het alternatieve plan van Cyprus (oprichting bad bank, solidariteitsfonds, etc) nader worden toegelicht?

Met het nieuwe akkoord is een solidariteitsfonds niet meer aan de orde. Voor de afwikkeling van Laiki bank verwijs ik naar het verslag van de Eurogroep van 24-25 maart.

12

Moeten, wanneer de Cypriotische pensioenfondsen bij het steunprogramma worden betrokken, de pensioenclaims op nul worden gewaardeerd? Wat vindt de minister van een eventuele betrokkenheid van Cypriotische pensioenfondsen?

In het politieke akkoord van 25 maart zijn geen aparte afspraken gemaakt over betrokkenheid van de pensioenfondsen.

14

Kunnen de materiële en immateriële gevolgen van een Cypriotisch faillissement worden toegelicht? Wat zijn de gevolgen voor de eurozone als geheel en Nederland in het bijzonder? Wat zijn de gevolgen van een Cypriotisch faillissement voor het Griekse steunprogramma?

Een faillissement van Cyprus is niet aan de orde. Ik wil daarom niet speculeren op de mogelijke gevolgen van een faillissement van Cyprus voor de Eurozone. De Nederlandse inzet is om Cyprus in de eurozone te houden.

15

Hoeveel Emergency Liquidity Assistance (ELA) is er volgens de meest recente cijfers aan Cypriotische banken verstrekt?

Voor een inschatting van de omvang van de Emergency Liquidity Assistance (ELA) die is verstrekt aan Cypriotische banken kan worden gekeken naar de post «Other claims on euro area credit institutions denominated in euro» op de balans van de Cypriotische centrale bank. Deze post had in januari 2013 een omvang van ongeveer 9,1 mrd euro.

16

Welke terugbetalingsvoorwaarden zijn verbonden aan de ELA?

Onder welke voorwaarden ELA mag worden verstrekt, is niet nader wettelijk geregeld en het ESCB brengt geen informatie naar buiten over de specifieke voorwaarden die gesteld worden aan ELA aan individuele banken.

19

Wat is de marktwaarde op basis van de aandelenprijs van de Cypriotische financiële instellingen?

De laatst bekende prijs van de aandelen van de meest betrokken banken (Bank of Cyprus en Cyprus Popular Bank/Laiki) dateert van 15 maart 2013. Op dat moment noteerde de BoC een koers van 0,208 euro per aandeel, die van de CPB 0,045 euro per aandeel. Totale marktwaarde op basis van deze koersen, en op basis van de informatie die beschikbaar is op de website van deze banken over het aantal uitstaande aandelen, is de marktwaarde van BoC circa 373 mln euro, en die van CPB circa 73 mln euro.

20

Is het voor Cyprus (onder Europees recht) mogelijk om beperkingen op uitgaande kapitaalstromen op te leggen om zo een destabiliserende kapitaalvlucht te voorkomen?

Ja, dit is mogelijk.

22

Wat is de geschatte omvang van de Russische deposito's in Cypriotische banken? Kan daarbij rekening worden gehouden met de deposito's van Russen die woonachtig zijn op Cyprus en zo als binnenlands worden geclassificeerd?

Op basis van openbare informatie is niet aan te geven welk deel van de deposito's bij Cypriotische banken precies van Russische onderdanen is.

23

Wat is de geschatte omvang van de leningen die Cypriotische banken hebben uitstaan in Rusland en Russische banken in Cyprus?

Op basis van openbare informatie is niet aan te geven wat de geschatte omvang is van de leningen die Cypriotische banken hebben uitstaan in Rusland en Russische banken in Cyprus.

24

Hoeveel vermogen beheren de Cypriotische pensioenfondsen?

Deze informatie is bij mij niet beschikbaar.

25

Wat zijn de verwachte effecten als de ECB de ELA op 25 maart zou stopzetten?

De Europese Centrale Bank (ECB) had een deadline gesteld aan Cyprus. Als het land op maandag 25 maart geen akkoord zou hebben gesloten met de Europese Commissie en het IMF over een programma, zou de ECB de liquiditeitssteun aan de banken op Cyprus in hebben getrokken. Omdat de Eurogroep op 25 maart een akkoord voor een leningenprogramma is overeengekomen, is dit scenario niet aan de orde en wil ik over dit scenario niet speculeren.

26

In hoeverre wordt voorzien dat pensioenfondsen een bijdrage leveren aan de financiering van het programma? Aan welke vormgevingen wordt gedacht en wat zou dat betekenen voor de pensioenen?

Er zijn geen aparte afspraken gemaakt over de Cypriotische pensioenfondsen in het politieke akkoord van 25 maart.

27

Zal Cyprus na effectuering van het noodpakket naar verwachting nog zelfstandig toegang hebben tot de kapitaalmarkt of zal Cyprus net als Griekenland voor lange tijd volledig afhankelijk zijn van Europese noodfondsen en garanties?

Het is de verwachting dat Cyprus na ondertekening van het MoU tot het einde van de programmaperiode voor de financieringsbehoefte vrijwel geheel afhankelijk zal zijn van de financiering in het kader van het steunprogramma. Het programma is er op gericht dat Cyprus daarna weer toegang tot de markt krijgt.

29

Zal er extra steun aan Cyprus worden verstrekt als de BBP groeivoorspellingen voor Cyprus in de komende jaren bij lange na niet gehaald worden? Zijn er op dit punt afspraken gemaakt of referentiewaarden vastgesteld?

De omvang van het pakket is gebaseerd op de financieringsbehoefte van Cyprus, waarbij er zicht blijft op een houdbare schuld. De omvang is op basis van de huidige inzichten vastgesteld op maximaal 10 miljard euro. Het is nu aan de Trojka en Cyprus om in de komende weken een *MoU* overeen te komen met daarin specifieke maatregelen en conditionaliteiten waar Cyprus aan zal moeten voldoen alvorens in aanmerking te komen voor financiële steun.

31

Waarom is geen onderpand geëist voor de noodsteun van 10 miljard?

De onderpandeis vindt zijn oorsprong in het Finse regeerakkoord waarin is opgenomen dat Finland om onderpand zal vragen in ruil voor steun aan het aanvullende programma voor Griekenland en eventuele daaropvolgende EFSF-programma's (zie ook de Kamerbrief met het kenmerk Tweede Kamer vergaderjaar 2010–2011, 21 501-07, nr. 834). Met de oprichting van het permanente noodfonds ESM is onderpand geen voorwaarde meer voor deelname van lidstaten aan het financiële steunprogramma. Een leningenprogramma aan Cyprus zal gefinancierd worden vanuit het ESM.

34

Kan worden gegarandeerd dat andere spaarders van andere probleebanken en/of lidstaten niet worden geconfronteerd met een deposito-taks als in Cyprus eenmaal dit precedent is geschapen?

Een belasting op spaartegoeden is niet ongebruikelijk. De discussie naar aanleiding van de vormgeving van de heffing in het akkoord van 16 maart was de uitkomst van de specifieke omstandigheden in de financiële sector op Cyprus. Een heffing op deposito's is na het akkoord van 25 maart in dit verband niet meer aan de orde.

35

Heeft voormalig Bank of Cyprus CEO Andreas Eliades afgelopen vrijdag nog een bedrag van 2 miljoen aan compensatie toegewezen gekregen van zijn voormalige werkgever?

Op vrijdag 15 maart werd inderdaad bekend dat de Bank of Cyprus haar voormalig CEO, de heer Andreas Eliades, een afkoopsom van 2 miljoen euro heeft aangeboden.

36

Kunt u een overzicht geven van de vaste en variabele beloningen van de bestuurders en commissarissen van de grootste Cypriotische banken? Wat verandert hieraan door het noodpakket?

Voor nadere informatie over het beloningsbeleid van de grootste Cypriotische banken verwijs ik naar de jaarverslagen van deze banken. De nieuwe eigenaren van Bank of Cyprus zullen het beloningsbeleid voor de nieuwe bestuurders en commissarissen moeten vaststellen. Gegeven de huidige situatie in de Cypriotische bankensector lijkt een sober beloningsbeleid echter onontkoombaar.

37

Kunt u een overzicht geven van de opbouw van het noodpakket, o.b.v. het akkoord van 16 maart? Hoe groot zijn precies de beoogde bijdragen van de depositohouders, de zittende aandeelhouders, de junior obligatiehouders en de eurolanden?

De afspraken van 25 maart vervangen de afspraken van 16 maart.

38

Is tevoren overwogen dat het idee van een depositotaks een bankrun in Cyprus kan veroorzaken op het moment dat de banken in Cyprus weer toegankelijk zijn? Hoeveel spaargeld staat er geparkeerd op de Cypriotische banken en wat zou het betekenen als hiervan volgende week de helft wordt afgehaald of verplaatst naar andere landen?

Tijdens de Eurogroep op 15 maart is uitgebreid gesproken over de vormgeving van de spaardersheffing, onder andere de hoogte van de heffing en de mate van progressiviteit. De optie om kleine depositohouders te ontzien is ook aan de orde geweest. Nederland heeft tijdens de Eurogroep aangegeven dat zij kleine depositohouders met tegoeden onder de 100.000 euro zou willen ontzien. Uiteindelijk is de Eurogroep, op verzoek van Cyprus een brede heffing overeengekomen voor alle binnenlandse en buitenlandse depositohouders.

In januari 2013 stond er voor 68,4 miljard euro aan deposito's bij Cypriotische banken; de Cypriotische autoriteiten zullen gepaste maatregelen treffen om een grote uitstroom van deposito's tegen te gaan.

39

Is er een stijging waarneembaar van de opname van spaartegoeden in de eurozone, sinds het idee van de depositotaks werd gelanceerd? Is er een stijging waarneembaar van de verplaatsing van spaartegoeden van de periferie naar de kernlanden, sinds het idee van de depositotaks werd gelanceerd?

Er zijn op dit moment geen signalen bekend van een groter dan gebruikelijke opname van spaartegoeden of van verplaatsing van spaartegoeden van periferie naar de kernlanden.

40

Kunt u een uitsplitsing geven van de 10 miljard aan herkapitalisatie, per Cypriotische bank? Kan op macroniveau een

uitsplitsing worden gegeven van de beleggingscategorieën waarin de Cypriotische banken hun spaargeld hebben belegd?

Voor de herkapitalisatie van de Cypriotische banken verwijs ik u naar het verslag van de Eurogroep van 24–25 maart jl. Er is geen informatie beschikbaar over de verdeling van de beleggingen van de Cypriotische banken.

42

Kunt u een overzicht geven van actuele transacties waarbij Griekse financiële instellingen onderdelen van Cypriotische banken hebben overgenomen? Welke transacties zijn er geweest en hoeveel is daarvoor betaald?

De Griekse bank Piraeus zal naar alle waarschijnlijkheid de Griekse bijkantoren van de noodlijdende Cypriotische banken overnemen. De HFSF heeft deze transactie al goedgekeurd. De overnameprijs is niet naar buiten gebracht.

43

Is de euro als gemeenschappelijke munt nog wel houdbaar als lidstaten garant moeten staan voor andere eurolanden en/of banken die er willens en weten een puin hoop van hebben gemaakt?

Ja.

44

Het convergentierapport uit 2007 meldt al de hoge instroom van kapitaal in Cyprus. Kan worden aangegeven hoe sindsdien al dan niet met Cyprus is overlegd over deze ontwikkeling?

Op welke wijze en door wie overleg met Cyprus is gevoerd is mij niet bekend. Wel is het duidelijk dat de risico's in de Cypriotische financiële sector onderwerp van analyse zijn geweest van instellingen zoals het Internationaal Monetair Fonds (IMF).

45

Wat is de wettelijke basis om kapitaalcontroles in te voeren om de uitvlucht van kapitaal uit Cyprus te voorkomen? Is deze wettelijke basis voldoende om de noodzakelijke maatregelen te nemen?

Afgelopen week heeft het Cypriotische Parlement nadere wetgeving aangenomen die het invoeren van specifieke kapitaalbeperkingen mogelijk maakt. Artikel 65(1)(b) van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie biedt individuele lidstaten de mogelijkheid om, onder strikte voorwaarden, kapitaalrestricties in te voeren. Het gaat hier om uitzonderlijke omstandigheden. De Europese Commissie zal strikt monitoren dat deze maatregelen tijdelijk en proportioneel zijn,

46

Wanneer heeft de ECB aangegeven dat Cyprus zou kunnen worden afgesneden van ELA als er niet een akkoord zou zijn waarmee de banken in Cyprus weer solvabel werden gemaakt? Heeft de ECB sinds de steunaanvraag juni vorig jaar eerder gezinspeeld op een bepaalde periode waarbinnen er een akkoord zou moeten zijn gesloten of waren er andere ontwikkelingen die de ECB noodzaakte aan te dringen op een snel akkoord?

De regels van de ECB staan alleen toe dat er liquiditeit beschikbaar wordt gesteld aan solvabele banken tegen adequaat onderpand. In het geval van Cyprus is dit uitgelegd als dat er liquiditeit (ELA) beschikbaar is, zolang er zicht is op een programma waarbij de solvabiliteit van de banken veiliggesteld wordt.

47

Hoeveel heeft de ECB via haar Emergency Liquidity Assistance (ELA) uitstaan in Cyprus?

Zie vraag 15.

49

Kan worden aangegeven hoe de Cypriotische bankensector in elkaar zit, qua omvang en eigendomsverhoudingen? Hoeveel senior obligatiehouders, junior obligatiehouders, aandeelhouders, spaartegoeden, etc?

De Cypriotische financiële sector is groot (780% van bbp) en bestaat uit vier type instellingen: (i) binnenlandse commerciële banken, met Bank of Cyprus en Cyprus Popular Bank als voornaamste instellingen, (ii) coöperatieve banken, (iii) dochters van buitenlandse banken en (iv) bijkantoren van buitenlandse banken. Voor nadere informatie over de eigen en vreemd vermogen verschaffers van de Cypriotische banken verwijst ik naar de jaarverslagen van deze instellingen.

50

Is er een Cypriotisch equivalent van de Interventiewet?

Afgelopen week heeft het Cypriotische parlement ingestemd met wetgeving die resolutie en herstructurering van individuele banken mogelijk maakt.

51

Behoorde het verschaffen van een lening aan Cyprus nadat er eerst was afgeschreven op de huidige staatsobligaties niet tot de opties? Zo neen, waarom niet?

De eurogroep voorziet met het huidige politieke akkoord geen problemen aangaande de houdbaarheid van de Cypriotische staatsschuld. Dit betekent dat het afschrijven op staatsobligaties niet aan de orde is. Het afschrijven op staatsobligaties heeft ook niet als optie op tafel gelegen tijdens de Eurogroepen van 15 en 25 maart jl.

52

Op welke wijze is bekeken om op enige wijze de pensioenfondsen aan te spreken? Waarom is deze optie niet benut?

De optie om pensioenfondsen te betrekken in de oplossing van de problemen rond Cyprus is wel bekeken, waarbij met name de optie dat pensioenfondsen, al dan niet na nationalisatie, een aandeelhouder zouden worden (door kapitaal te verstrekken) in een of meer Cypriotische banken. Uiteindelijk zijn er geen aparte afspraken gemaakt over de pensioenfondsen.

53

Hoe hoog is de claim van Target2 op de Cypriotische centrale bank?

Volgens de laatste stand van januari 2013 was de claim van Target II op de Cypriotische Centrale Bank 7464 miljoen euro.

54

De steunaanvraag van Cyprus dateert van juni 2012. Welke noodzaak was er om op 15 maart besluitvorming te forceren?

Zoals ik reeds in het verslag van de Eurogroep van 15 maart heb aangegeven (kenmerk BFB 2013-1981M), liet de vormgeving van een programma voor Cyprus op zich wachten vanwege de complexe situatie in Cyprus en de onzekerheden die de Cypriotische presidentsverkiezingen met zich mee brachten. De aanhoudende problemen in de bankensector hebben er uiteindelijk toe geleid dat op 15 maart de Eurogroep een politiek akkoord is overeengekomen voor de contouren van het leningenprogramma.

55

De eurogroep besloot eerder een feitelijk onderzoek in te stellen naar witwassen en zwarte vermogens op Cypriotische banken. Nu wordt alleen nog gerept over een audit naar de implementatie van wetgeving. Waarom wordt afgezien van een feitenonderzoek? Hoeveel geld op de Cypriotische banken is daadwerkelijk toe te rekenen aan vermogende Russische depositohouders? Kunt u nader inzicht verschaffen in de geldstromen tussen Cyprus en Rusland via bedrijven die op Cyprus gevestigd zijn?

Moneyval en een private partij zullen samen een feitelijk onderzoek uitvoeren naar de implementatie van wetgeving op het gebied van witwassen. Indien hierbij aanleiding wordt geconstateerd voor conditionaliteit op dit gebied, zal deze opgenomen worden in het MoU. Er is niet genoeg informatie bekend om een precieze inschatting te kunnen maken van de bedragen aan deposito's van personen met een Russische nationaliteit bij Cypriotische banken. Het is ook niet mogelijk om een inschatting te geven van de geldstromen tussen Cyprus en Rusland via bedrijven die op Cyprus gevestigd zijn.

56

Is bij de besluitvorming op 15 maart over de spaardersheffing overwogen om tegoeden onder de EUR 100.000 te ontzien? Waarom is daar uiteindelijk niet voor gekozen? Is het juist dat al in het oorspronkelijke voorstel sprake was van een heffing (5%) op kleinere deposito's? Welke positie heeft Nederland in deze discussie ingenomen?

Tijdens de Eurogroep op 15 maart is uitgebreid gesproken over de vormgeving van de spaardersheffing, onder andere de hoogte van de heffing en de mate van progressiviteit. De optie om kleine depositohouders te ontzien is ook aan de orde geweest. Nederland heeft tijdens de Eurogroep aangegeven dat hij kleine depositohouders met tegoeden onder de 100.000 euro zou willen ontzien. Uiteindelijk is de Eurogroep op 15 maart, op verzoek van Cyprus een brede heffing overeengekomen voor alle binnenlandse en buitenlandse depositohouders. Zoals bekend is in het pakket van 24 maart geen heffing meer opgenomen op de kleine depositohouders onder de grens van 100.000.

57

In hoeverre worden met de spaardersheffing boven de EUR 100.000 buitenlandse depositohouders geraakt, en in hoeverre raakt deze Cypriotische bedrijven?

Op basis van de overeenkomst van de Eurogroep van 25 maart jl. is geen sprake meer van een heffing op deposito's.

60

In hoeverre staan de financiële sector en het bedrijfsleven in Nederland rechtstreeks bloot aan risico's van een onverhoopt faillissement van Cypriotische banken en/of een exit uit de euro?

Zie antwoord op vraag 66.

61

Wat zijn de directe gevolgen voor de Nederlandse schatkist van een onverhoopt faillissement van Cypriotische banken en/of een exit uit de euro?

Een onverhoopt faillissement van Cypriotische banken en/of een exit uit de euro is niet aan de orde.

62

Zal DNB bij een faillissement van Cypriotische banken direct een beroep moeten doen op de garantieregeling van EUR 5,7 mld die de staat en DNB onlangs overeen zijn gekomen, in ruil voor een hogere dividenduitkering?

Een onverhoopt faillissement van Cypriotische banken en/of een exit uit de euro is niet aan de orde.

64

Wat is de omvang van de noodleningen die de ECB tot nu toe heeft verstrekt aan de Cypriotische banken?

Zie vraag 15.

66

Kan de minister cijfers beschikbaar stellen over de exposure per EU-lidstaat op Cyprus?

Over de exposure van de internationale bankensector is enige informatie beschikbaar op basis van de cijfers van de BIS (Bank of International Settlements). De grootste exposure op basis van «ultimate risk» heeft de Griekse bankensector met 8,4 mrd euro. Daarna komen Duitsland (5,9 mrd), Nederland (2,0 mrd) en het VK (1,6 mrd). Overige nog substantiële exposures van EU-lidstaten op Cyprus hebben Zweden (0,9 mrd) en Oostenrijk (0,7 mrd). De overige EU-lidstaten hebben individuele exposures onder de 0,2 mrd volgens de BIS cijfers.

67

Kan de minister nader toelichten hoe de financiële verwevenheid van Cyprus is met de andere lidstaten?

Cyprus is financieel met name verweven met Griekenland. De verwevenheid met andere lidstaten is niet zodanig groot dat daarvan een direct besmettingsgevaar uitgaat.

68

Kan de minister nader ingaan op de berichten dat ook de optie wordt bekeken van een solidariteitsfonds? Hoe groot is de kans dat de Cyprioten vrijwillig bijna zes miljard euro bij elkaar storten? Hoe ziet dat fonds eruit? Wat zijn daarvan de voor- en nadelen? Wat zijn de risico's? Is de oprichting van een dergelijk

fonds al eerder besproken, en zo ja, wat waren daarbij de overwegingen?

De Cypriotische regering heeft vorige week de optie van een solidariteitsfonds bekeken. In het politieke akkoord van 25 maart is hier niet voor gekozen.

69

Wat zou er gebeuren als de EU-lidstaten zouden besluiten om helemaal geen steun te verlenen aan Cyprus? Met andere woorden: wat zou een faillissement betekenen van de banken, en daarmee een faillissement van Cyprus? Welke financiële gevolgen zou dat hebben voor de financiële positie van andere Zuid-Europese landen, zoals Griekenland, Spanje en Italië? Wat zouden de financiële gevolgen hiervan zijn voor Nederland en Duitsland?

Omdat de Eurogroep op 25 maart een akkoord voor een leningenprogramma is overeengekomen, is dit scenario niet aan de orde en wil ik over dit scenario niet speculeren. Op dit moment kan ik ook niet aangeven wat de gevolgen zijn voor andere lidstaten van de eurozone. Voor de blootstelling van de landen van de eurozone op Cyprus verwijs ik u naar het antwoord op vraag 66.

71

Kan uitgelegd worden hoe de Eurogroep tot het besluit kon komen om kleine spaarders niet te vrijwaren van een heffing? Kon niet worden voorzien dat het onvermijdelijk is dat een dergelijk eenzijdig overheidsingrijpen de betrouwbaarheid van de overheid in het algemeen verder aantast?

Zie vraag 56.

72

Getuige de uitspraak van de minister: «de bal ligt nu bij Cyprus», wordt thans een volstrekt afwachtende houding aangenomen ten aanzien van totstandkoming van een mogelijk «plan-B» voor de € 5,8 miljard waar Cyprus zelf in zal moeten voorzien voor de aanpak van de financiële crisissituatie. Cyprus zoekt momenteel financiële steun, onder meer bij Rusland. Wordt een mogelijke toename van de financiële en/of geopolitieke invloed van Rusland in Cyprus, in ruil voor een Russische financiële «bijdrage», op voorhand aanvaardbaar geacht? Ziet de minister ook nadelen en/of risico's in de mogelijke betrokkenheid van Rusland bij een oplossing voor de problemen op Cyprus?

Begin 2012 heeft Cyprus een lening gekregen van Rusland van € 2.5 mrd. De Russische belangstelling om Cyprus een aanvullende of gewijzigde lening te verstrekken lijkt op dit moment beperkt. Ik wil niet speculeren over de mogelijke effecten van een mogelijke aanpassing van de Russische lening aan Cyprus.

73

De problemen in Cyprus lijken met name het gevolg te zijn van de «haircut» bij de financiële redding van Griekenland vorig jaar. Waarom is dat gevolg bij de Griekse steunmaatregelen niet betrokken? In hoeverre is hier sprake van een domino-effect en kunnen nog meer «dominostenen» omvallen?

Het was bekend dat Cypriotische banken een grote blootstelling hadden op Griekenland ten tijde van de herstructurering van de Griekse

overheidsschuld. Bij het herstructureren van de Griekse schuld was het echter niet aan de orde om een uitzondering te maken voor één enkele lidstaat. Daardoor moesten Cypriotische banken, net zo goed als alle andere financiële instellingen die geld hebben verloren op Griekenland, zelf de consequenties dragen van hun beleggingsbeslissingen. Gezien de (beperkte) blootstelling die de internationale bankensector heeft op Cyprus, is het niet te verwachten dat er nog verdere landen in problemen komen door wat nu in Cyprus gebeurt.

76

Wat zijn de terugbetalingsvoorwaarden van de Russische lening van € 2.5 miljard aan Cyprus en hoe zijn deze meegenomen in de schuldhoudbaarheidsanalyse?

De Russische lening van 2,5 miljard euro van begin 2012 heeft een looptijd tot 2016, met een rente van 4,5%.

77

Wanneer en op basis waarvan is de conclusie getrokken dat de omvang van de financiële sector op Cyprus onhoudbaar was?

Formeel was hiervan sprake op het moment dat Cyprus de aanvraag indiende bij de Eurogroep in juni 2012 en de Cypriotische autoriteiten onderkenden dat zij gezien hun eigen financiële situatie niet in staat waren om de bankensector zelf te herkapitaliseren. Overigens zijn de risico's in de Cypriotische financiële sector al in een eerder stadium onderwerp geweest van analyse van instellingen zoals het Internationaal Monetair Fonds (IMF).

78

Er wordt gesteld dat de hoge rentes de afgelopen jaren «een signaal voor de toenemende risico's van de Cypriotische bankensector» waren. Gegevens van de centrale bank van Cyprus laten echter zien dat de rentes in 2008 al hoog waren en vanaf 2009 zelfs licht zijn gedaald. Kan dit nader worden uitgelegd?

Voor de beoordeling van de ontwikkeling van de rentes op Cyprus zijn niet alleen de nominale renteniveaus leidend, maar juist de relatie met de ontwikkeling van de marktrente c.q. de rente die de ECB op dat moment hanteerde. Zo was de «main refinancing rate» die de ECB hanteert voor de main refinancing operations (MRO) vanaf medio 2007 tot medio 2008 4%. Sindsdien heeft de ECB deze rente sterk verlaagd, en staat deze sinds juli 2012 op 0,75%. Het feit dat de rente in Cyprus hoog bleef is een signaal voor de toenemende risico's van de Cypriotische bankensector.

79

Kan worden aangegeven welke opties na de presidentsverkiezingen bespreekbaar werden die voorheen werden geblokkeerd?

De onderhandelingen over de vormgeving van het uiteindelijke programma waren ten tijde van de presidentsverkiezingen nog niet afgerond. De Trojka heeft op deelonderwerpen zoals witwassen en een aantal maatregelen in de overheidsfinanciën overeenstemming bereikt met de toenmalige regering en heeft de onderhandelingen op de overige onderdelen voortgezet met de nieuwe autoriteiten.

80

Kan de omvang worden aangegeven van de deposito's en het deel dat gegarandeerd werd door het depositogarantiestelsel in Cyprus?

Nee, deze informatie is niet openbaar.

81

Wat zou het effect zijn geweest van activering van het depositogarantiestelsel?

In principe betalen de banken die in een lidstaat onder het depositogarantiestelsel (DGS) financiering aantrekken de lasten van het DGS bij de activering daarvan. Deze situatie is in Cyprus thans niet aan de orde.

82

Was activering van het depositogarantiestelsel door een noodwet niet te vermijden?

Door de gekozen oplossing is het depositogarantiestelsel niet geactiveerd in Cyprus.

83

Kan worden aangegeven wie nu de eigenaars zijn van Cypriotische staatsobligaties?

Wij hebben op dit moment geen specifieke informatie over de houders van Cypriotische staatsobligaties.

88

Kan stap voor stap worden aangegeven hoe het akkoord over een heffing van deposito's onder de EUR 100.000 tot stand kwam?

Zie vraag 56.

89

Is er nagedacht over hoe er moet worden gehandeld in het geval banken failliet zouden gaan?

Ja. Als minister van Financiën is het mijn taak om op elk mogelijk scenario voorbereid te zijn.

90

Welke financiële partijen zouden worden geraakt in het geval van een faillissement van de Cypriotische banken?

In het geval van een faillissement van een of meerder banken worden de aandeelhouders, achtergestelde obligatiehouders, senior obligatiehouders en ongedekte depositohouders direct geraakt.

93

Wat is de totale omvang van de financiële sector in Cyprus en hoe verhoudt zich deze tot het BBP van Cyprus?

De totale omvang van de financiële sector in Cyprus is circa 140 miljard euro, dit is 780% van het BBP.

94

Hoe verhoudt de omvang van de spaartegoeden van buitenlandse depositohouders zich ten opzichte van de spaartegoeden van Cypriotische depositohouders?

Uit de beschikbare openbare informatie is deze onderverdeling niet te maken.

95

Wat is de totale omvang van de tegoeden op spaarrekeningen met meer dan 100.000 euro?

Dit is geen openbare informatie.

96

Kan de beslissing van de Eurogroep nader worden onderbouwd waarom ervoor gekozen is dat een programma voor Cyprus zal moeten leiden tot een schuld van maximaal 100% van het bbp in 2020? Waarom is niet gekozen voor een ander percentage, bijvoorbeeld 110% of 80% in 2020?

Schuldhoudbaarheid is van meerdere factoren afhankelijk. Een te hoge schuld in 2020 zou de terugbetaalcapaciteit van Cyprus in gevaar kunnen brengen en daarmee de concurrentiekracht en een duurzame groei. In de definitieve documentatie voor het steunprogramma worden tevens de onderliggende macro-economische aannames gepresenteerd en wordt tevens ingegaan op de gevolgen voor de schuldhoudbaarheid. Naar verwachting zal deze documentatie half april worden afgerond.

99

Wat is de respectievelijke waarde van de Cypriotische deposito's van beneden en boven de € 100.000?

Dit is geen openbare informatie.

100

Kan de overname van bijkantoren voor Cypriotische Banken door een of meer Griekse banken nader worden toegelicht? Wat is de omvang van de operaties die worden overgenomen, wordt een vergoeding betaald en in hoeverre beïnvloedt deze overname de toch al precare stabiliteit van het Griekse financiële systeem?

De bedoelde bijkantoren hebben zowel passiva als activa op de balans die naar het oordeel van de Trojka solvabel zijn en overgedaan kunnen worden aan de Griekse banken. De voorwaarde daarbij is dat dit geen additionele kosten met zich mee brengt voor het programma van Griekenland.

114

Welk deel van het totaal aan gelden op Cypriotische deposito's is onder de grens van 100.000 euro en welk deel boven de grens van 100.000 euro op één rekening?

Dit is geen openbare informatie.

101

Kan worden aangegeven wat met een volledige bail-in aan benodigd kapitaal zou zijn opgehaald? Kan daarbij worden uitgesplitst wat op respectievelijk de aandeelhouders, senior en junior obligatiehouders zou zijn afgeschreven?

Nee, de informatie op basis waarvan dit kan worden aangegeven is niet openbaar.

102

Kan worden aangegeven hoe de stabiliteitsheffing in eerste instantie zou plaatsvinden? Zou de heffing gelden per rekening, per rekeninghouder, per bank?

In het politieke akkoord dat de Eurogroep op 15 maart is overeengekomen, zou de stabiliteitsheffing 6,75% bedragen voor depositohouders onder 100.000 euro en 9,9% voor depositohouders boven 100.000 euro. In het akkoord van 25 maart zal er geen heffing meer worden geheven op deposito's.

103

Kan worden aangegeven waarom nu plotseling is gekozen voor een heffing, terwijl wellicht eerder via het verhogen van belastingen al een bedrag zou kunnen zijn opgehaald?

In het uiteindelijke akkoord van 25 maart is niet meer gekozen voor een heffing.

104

Wat is de geschatte opbrengst van de verhoging van de bron- en winstbelasting?

De maatregelen met betrekking tot het verhogen van de bronbelasting op rente en de winstbelasting voor bedrijven zal in het Memorandum of Understanding (MoU) verder worden geconcretiseerd. Dan zal ook duidelijk worden wat de opbrengsten zullen zijn van deze maatregelen.

105

Waarom is gekozen voor deze verhoging van de bron- en winstbelasting en niet nog hoger of lager?

De uitkomsten van de verhoging van de bron- en winstbelasting moet in samenhang worden gezien met de overige afgesproken maatregelen. Daarnaast is gekeken naar de hoogte van bronbelasting op rente en de hoogte van winstbelasting in de overige lidstaten van de Europese Unie en naar het effect van deze verhogingen op de Cypriotische economie.

108

Is er alleen sprake van een stabiliteitsheffing of zouden de tegoeden ook worden omgezet in nieuwe aandelen?

Op basis van de overeenkomst van de Eurogroep van 24-25 maart jl. is geen sprake meer van een heffing op deposito's. Zie vraag 127 m.b.t. de rol van een schuld/aandelen ruil met de ongedekte bij de herkapitalisatie van Bank of Cyprus.

109

Hoe kan het dat het aanslaan van de Cypriotische banken geen effect heeft op het Griekse programma? De Cypriotische banken moesten eerder flink afschrijven op leningen. Is dat risico nu weg? Wordt er eerst nog flink afgeschreven en dan de filialen kosteloos overgedaan? Hoe zit het dan met de herkapitalisatie?

Zie vraag 100.

110

Is in eerdere stadia van onderhandelingen al overwogen om extra inkomsten reeds te genereren?

Het is aan de Trojka en het programmaland om te komen met voorstellen om de overheidsfinanciën te verbeteren.

111

Op welke grondslag is de stabiliteitsheffing gebaseerd? Enkel op de deposito's of worden ook andere vermogensbestanddelen hierbij betrokken?

In het politieke akkoord van 25 maart is er geen heffing meer worden geïntroduceerd op deposito's.

113

Was het een eis van de Trojka om via een stabiliteitsheffing het door Cyprus op te brengen bedrag te vergaren of stond het Cyprus vrij om dit ook op andere manieren te bereiken dan het aanslaan van spaartegoeden?

Het stond Cyprus vrij om andere bronnen van financiering te vinden, met als belangrijkste voorwaarde dat het niet schuldverhogend werkte (ze mochten het geld niet elders lenen). Daarbij zij opgemerkt dat gezien de omvang van het bedrag dat Cyprus zelf moest op brengen, er behalve de nu gekozen oplossing van een afwikkeling/bail-in bij de betrokken banken, er geen andere alternatieven waren dan een stabiliteitsheffing.

115

Welke partij in de onderhandelingen nam het initiatief om ook deposito's onder de grens van 100.000 euro te belasten?

Het is aan de Trojka en het aspirant-programmaland om alle opties te onderzoeken die onderdeel kunnen uitmaken van het programma.

116

Wat was het standpunt van de Nederlandse vertegenwoordiger in de Eurogroep over het belasten van deposito's onder de grens van 100.000 euro?

Nederland heeft tijdens de Eurogroep van 15 maart aangegeven dat het belasten van deposito's onder de grens van 100.000 euro niet de voorkeur heeft en heeft gepleit voor een meer progressieve tariefstructuur van de heffing.

117

Heeft de Eurogroep zich, voordat het akkoord met de Cypriotische regering gesloten werd, laten informeren over het standpunt van het Cypriotisch parlement? Zo nee, waarom niet, aangezien het noodzakelijk was dat het Cypriotisch parlement het akkoord aanvaardbaar zou vinden?

Het is aan nationale parlementen om maatregelen en wetgeving die het kabinet van de betreffende lidstaat neemt goed of af te keuren. Er heeft geen overleg plaatsgevonden tussen de Eurogroep en het Cypriotische parlement over maatregelen die de Cypriotische autoriteiten moeten nemen.

118

Waarom is er niet al op 15 maart voor gekozen om de Cypriotische regering de vrijheid te geven om binnen de gestelde voorwaarden zelf 6,5 miljard euro op te halen? Waarom is hiermee gewacht tot 18 maart?

Het is aan nationale parlementen om maatregelen en wetgeving die het kabinet van de betreffende lidstaat neemt goed of af te keuren. Het Cypriotische parlement heeft de eenmalige stabiliteitsheffing op de deposito's niet aangenomen. Door het afwijzen van deze maatregel werd het noodzakelijk voor de Cypriotische regering om met een alternatief te komen, dat zowel voldoet aan de randvoorwaarden van de Eurogroep en waarmee het Cypriotische parlement kan instemmen.

119

Wat is de invloed van het belasten van onder het depositogarantiestelsel gegarandeerde tegoeden op het vertrouwen in het depositogarantiestelsel in andere kwetsbare landen?

Het belasten van onder het depositogarantiestelsel gegarandeerde tegoeden is niet aan de orde.

120

Is er in andere kwetsbare landen na het sluiten van het akkoord een verhoogde uitstroom van geld van gegarandeerde depositoleningen geweest?

Er is mij geen informatie bekend dat er sprake zou zijn van een verhoogde uitstroom van geld van gegarandeerde depositoleningen in andere landen.

122

Welke scenario's/opties voor de aanpak van de financiële problemen in Cyprus zijn tijdens de Eurogroep van 15 maart precies besproken?

Voor de beantwoording van deze vraag verwijs ik u naar het Verslag over de extra ingelaste Eurogroep van 15 maart en 18 maart verstuurd op 20 maart jl. met het kenmerk BFB 2013-1981M.

123

Op basis van welk afwegingskader is uiteindelijk gekozen voor het scenario waarin ook Cypriotische spaarders meebetalen via een stabiliteitsheffing?

Voor de beantwoording van deze vraag verwijs ik u naar het Verslag over de extra ingelaste Eurogroep van 15 maart en 18 maart verstuurd op 20 maart jl. met Kamerstuk 21 501-07, nr. 1024.

126

Welke aanvullende randvoorwaarden stelt het kabinet aan het steunprogramma?

Zoals ook gemeld in de kamerbrief over de ingelaste Eurogroep van 15 maart over de situatie in Cyprus (d.d. 13 maart 2013 met Kamerstuk 21 501-07, nr. 1016 heeft een kabinet een aantal randvoorwaarden voor een steunprogramma van Cyprus gesteld.

Ten eerste, moet een programma voor Cyprus leiden tot een houdbare overheidsschuld, waarmee Cyprus in staat wordt gesteld het leningenpro-

gramma af te lossen en hernieuwde economische groei mogelijk wordt. Ten tweede, moet de omvang van het programma beperkt blijven. Ten derde, is het kabinet van mening dat een eventueel steunprogramma gepaard moet gaan met conditionaliteiten gericht op het op orde brengen van de Cypriotische economie en begroting. Ten vierde, is het kabinet van mening dat het IMF naast betrokkenheid in de vorm van technische expertise ook financieel moet deelnemen in het programma. Ten vijfde, is het van belang dat de omvang van de Cypriotische financiële sector in omvang afneemt ten opzichte van de economie en in lijn komt met de gemiddelde omvang van de financiële sector in andere EU-lidstaten. Tenslotte hecht het kabinet eraan dat er voldoende waarborgen zijn dat witwassen adequaat wordt aangepakt.

132

Wat waren de overwegingen op basis waarvan de Eurogroep tot de mening kwam dat een eenmalige stabiliteitsheffing op deposito's een verdedigbare optie was voor de specifieke problematiek van Cyprus? Waarom is er mee ingestemd dat Cyprus dit invulde door ook depositohouders met een vermogen onder de 100.000 euro hierin te betrekken? Hoe hebben de ministers daarbij de risico's, bijvoorbeeld van een mogelijke bankrun en het verminderen van het (toekomstige) vertrouwen in het financiële stelsel in andere lidstaten, afgewogen?

Zie vraag 56.

133

Griekenland en Cyprus hebben in de Eurogroep aangegeven dat er overeenstemming is over de Griekse bijkantoren van enkele Cypriotische banken. Kan worden toegelicht wat de gevolgen zijn voor de Griekse macro-economische onevenwichtigheden als de bijkantoren worden overgenomen door een of meerdere Griekse banken? Kan de stelling nader worden onderbouwd dat dit geen effect heeft op de omvang van het huidige Griekse programma? Zijn er garanties dat dit ook in de toekomst niet het geval zal zijn?

Zie vraag 100.

134

Kan de stelling nader worden onderbouwd dat de genoemde maatregelen om bronbelasting op rente te verhogen van 15% naar 20% en de winstbelasting voor bedrijven te verhogen van 10% naar 12,5% bijdragen aan «een duurzame en evenwichtige groei»? Hoe werken deze maatregelen concreet mee aan het tegengaan van macro-economische onevenwichtigheden?

Een oplopende staatsschuld en stijgend overheidstekort kunnen leiden tot onhoudbare overheidsfinanciën, een stijgend tekort op de lopende rekening, en het ontstaan van problemen in de financiële sector. Daarmee dragen deze ontwikkelingen bij aan het ontstaan en in stand houden van macro-economische onevenwichtigheden met een mogelijk negatief effect op andere EU-landen. De inkomsten uit genoemde maatregelen verkleinen de financieringsbehoefte van de Cypriotische staat, en verhogen daarmee de houdbaarheid van de Cypriotische overheidsfinanciën. Dit heeft een positief effect op de afbouw van onevenwichtigheden binnen de Cypriotische economie. Een houdbare staatsschuld en overheidstekort vormen daarnaast een belangrijke basis voor het vertrouwen in de Cypriotische economie en leggen daarmee het fundament onder een duurzaam economisch herstel.

138

Hoe zijn de contacten over Cyprus met Rusland verlopen? Verliepen die via Cyprus of was er rechtstreeks contact? Is er naast het verlengen van een lening ook gesproken over een gezamenlijke aanpak gezien de Russische economische belangen in Cyprus?

De Cypriotische autoriteiten hebben zelf contact gehad met de Russische autoriteiten. Ik ben niet bekend met de exacte inhoud van deze gesprekken. Daarnaast hebben leden van de Trojka contacten onderhouden met de Russische Autoriteiten.

139

Welke concrete afspraken zijn vrijdag 15 maart gemaakt over zowel de technische als financiële betrokkenheid van het IMF?

Zoals reeds aangegeven in het verslag van de Eurogroep van 15 maart jl. heeft het IMF aangegeven dat zij zowel technisch als financieel bereid is om bij te dragen aan een leningenprogramma voor Cyprus mits er uitzicht is op een houdbare schuld.

140

Zal een eventuele financiële bijdrage van het IMF leiden tot een verlaging van het Europese steunprogramma voor Cyprus ter waarde van 10 miljard euro?

Ja.

142

Is de steunverlening afhankelijk van de uitkomsten van de onafhankelijke evaluatie van de implementatie van anti-witwasmaatregelen bij de Cypriotische financiële instellingen?

De uitkomsten van de evaluatie van implementatie van witwasmaatregelen zijn onderdeel van de onderhandelingen over het *MoU*.

145

Wat is de stand van zaken rond de mogelijke Russische betrokkenheid? Kloppen de berichten dat de Russen overwegen te investeren in de Cypriotische gasreserves? Heeft het kabinet al niet eens verklaard dat Nederland zich niet te afhankelijk moet maken van Rusland met energiedeals, maar dat dit EU gezamenlijk moest gebeuren? Geldt dit dan ook niet voor de mogelijke investeringen in EU-lidstaat Cyprus door Rusland?

Zie vraag 147.

146

Is de minister bekend met het Russische buitenlands beleid concept van 12 februari 2013, dat vermeldt dat Moskou's invloed op de internationale agenda moet toenemen? Hoe beoordeelt het kabinet dat in het licht van de onderhandelingen van Cyprus met Rusland?

Ik ben bekend met het genoemde Russische concept Buitenlands Beleid. Russische particulieren en bedrijven hebben grote financiële belangen op Cyprus. De Russische interesse voor de huidige ontwikkelingen is in dat licht niet verbazingwekkend.

147

Indien Moskou Cyprus financiert krijgt Rusland dan mogelijk aanzienlijke invloed op het economisch, buitenlands en veiligheidsbeleid van de EU, omdat Moskou druk zal uitoefenen op Cyprus om bij de EU bepaalde posities in te nemen?

Eind 2011 heeft Cyprus een lening afgesloten bij Rusland van € 2.5 mrd. De Russische belangstelling om Cyprus een aanvullende of gewijzigde lening te verstrekken lijkt op dit moment beperkt. Ik wil niet speculeren over de mogelijke effecten van een mogelijke aanpassing van de Russische lening aan Cyprus. In algemene zin geldt dat van EU-Lidstaten op grond van het EU-Verdrag (Art. 4, lid 3) wordt verwacht dat zij zich onthouden van maatregelen die de verwezenlijking van de doelstellingen van de Unie in gevaar kunnen brengen. Daarnaast (Art. 24 lid 3) moeten zij zich in het kader van het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid van ieder optreden onthouden dat in strijd is met de belangen van de Unie of dat afbreuk zou kunnen doen aan de doeltreffendheid ervan als bundelende kracht in de internationale betrekkingen.

148

Wat zijn de mogelijke geopolitieke gevolgen van een verdere invloed van Rusland op Cyprus? Is het bekend dat Syrië het enige steunpunt van Rusland is in het Midden-Oosten, waar het o.a. over faciliteiten beschikt voor de Russische marine? Biedt Cyprus aan Moskou de mogelijkheid om op dit eiland nieuwe marinefaciliteiten voor die regio te verwerven, in ruil voor financiering van de Cypriotische schuld? Zijn eventuele Russische vlootfaciliteiten op Cyprus strijdig met de soevereiniteit van die EU-lidstaat en met het gemeenschappelijke veiligheidsbeleid van de EU, als Russische oorlogsbodems gestationeerd worden op EU-grondgebied? Kan Russische politieke en/of militaire invloed op EU-lidstaat Cyprus leiden tot verhoogde spanningen vanuit het Turkse deel van dat eiland?

Ik ben bekend met het feit dat de Russische Marine op beperkte schaal gebruik maakt van faciliteiten in Syrië. De Cypriotische regering heeft bevestigd dat er geen sprake is van verplaatsing van deze faciliteiten naar Cyprus.

151

Zal het steunpakket geen direct effect hebben op de Nederlandse begroting, en is het derhalve niet relevant voor het EMU-saldo en de EMU-schuld van Nederland? Welk risico loopt de Nederlandse belastingbetaler met deelname aan dit steunpakket?

Voor dit antwoord verwijs ik u naar het verslag van eurogroep 15 maart.